

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.50
Pol leta „ 30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tistopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „troh kron“ in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Kovenji v Stična - vi hiši št. 10 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Slovenski jezik v državnem zboru.

Z Dušaja, 12. aprila.

Doslej smo se pogovarjali o slovenskem jeziku navadno v slovenskih listih, v katerih si razlagamo, kedaj je postal ta jezik, v kakem sorodu je z ostalimi jeziki slovanskimi; to je, zanj so se brigali zlasti jezikoslovci in pisatelji. Ker pa so Slovenci z razvojem jezika in slovstva slovenskega že tako napredovali, da bi se lahko rabil v šolah in uradih, zahtevajo tudi po pravici, naj bi vlada ustregla tem terjatvam. Tako je prišel slovenski jezik v obravnavo jezikovnega odseka državnega zbora dunajskega, kateri je v tem oziru merodajen in postavodajen. Razmere so v Avstriji take, seveda žalostne za nas, da nam ni pomagano s tistim členom devetnajstim, v katerem se priznava enakopravnost vseh narodov avstrijske države.

Stvar je dan danes taka. Nemci si prizadevajo, naj bi se nemški jezik proglašil za državni jezik, vsi drugi pa za deželne jezike. Po predlogu grofa Wurmblanda naj bi bilo tako, da še slovenski, rusinski in rumunski jezik niso ne deželni jeziki. To je vsebina pogovorov, o katerih smo zadnje dni veliko slišali in brali. Nemški in slovanski, zlasti slovenski poslanci, katerih se ta stvar najbolj tiče, izrazili so o tem predmetu svoje misli v obrambo našega naroda; zato je bo prav, da se tudi mi nekoliko ozremo na te razmere in razprave, katerih nismo slišali iz ust učenihi slavistov, ampak od državnih poslancev, borečih se za pravice našega naroda.

Ne nameravam pojasnjevati, kakó je brez razloga in razuma trditev, naj bi se nemški jezik proglašil za državni jezik v tistem pomenu, kakor si mislijo Nemci, kateri pravijo, da se bode samo po tej poti ohranila enota avstrijske države na veke. Bilo bi pač žalostno po moji sodbi za Avstrijo, ko bi njeni enoti in obstoju bil edini in glavni porok nemški jezik kot državni jezik. Tisti možje, kateri si mislijo, da je obstoj Avstrije edino zavarovan z nemščino v tem oziru, tako so na slabem glasu s svojo prihodnostjo in s svojimi načeti, da bi nam ne delali preglavice, ko bi si mi bili v svesti, da njih lastnosti vsi državljani poznajo. Izmed teh je dr. Unger, bivši minister, bolje rekoč, bivši jud, tudi tak mož, kateri si misli enoto Avstrije v navedenem pomenu. Bivši jud je vseučil. profesor dr. Unger pospešnik in zagovornik ustavoverne stranke. Ne bode brez koristi in potrebe, če mimogrede povem, da je Unger bil prej jud. Ker pa je hrepenel po velikih državljanjskih službah, do katerih še v prejšnjih časih ni mogel splesti kak jud, dal se je pokrstiti. Ali ni živel, kakor kristijani. V cerkev je sicer baje rad zahajal, pa samo zato, da bi kazal pred svetom svojo navidezno, licemersko pobožnost. Bil je v cerkvi pri sv. obhajilu; v cerkvi, kamor je zahajal molit naš dvor. Misleč, da je kdo od dvora v cerkvi, šel je k obhajilu. Ker pa ni bilo nikogar, šel je drugič, da bi ga videli, kako je pobožen. Unger je bil tedaj dvakrat pri sv. obhajilu! S takim značajem se tedaj ne bomo pravdali. Tak mož dela tako, kakor je praktično, sebično zanj.

To s ilustracije ustavoverske stranke; vem, da ne spadajo v moj pogovor. Teča bilo je treba tudi to povedati, da se vé, s kakimi značajmi se moramo boriti. Če se zopet vračamo k predmetu, upamo, da nam ne bode nihče očital, da ne podajemo nič novega ali izvirnega o slovenskem jeziku. Novo utegne biti samo to, kako o njem sodijo drugi ljudje. Nimam v mislih ozirati se na naredbe in pooblastila, vsled katerih ima tudi slovenski jezik pravico v sodnji in šoli; ker to so naredbe, katere nam dajejo zakonodajci danes; naredbe, katere nam jutri lahko uvržejo drugi zakonodajci. To je osoda zakonov.*) Tudi upam, da bodo slovenski advokati svojo nalogo dobro in vspešno izveli, a naši državni poslanci se svojim velikim prizadevanjem tudi kaj dosegli.

Do cesar je tedaj meni bilo, je to, naj bi se mi

*) Se ve da ne prirodnihi, ki so nepremični, ampak takih, ktere cloveštvo kuje in spreminja. Ur.

poleg sankcionovanih paragrafov sklicavali tudi na vednostne resnice, katerih nam ne more in ne sme jemati sam sv. Peter ali Pavel. In ravno v zadnjem časi smo imeli dokaj lepe prilike, da malo kedaj take; naj bi videl nasprotnik, da se lahko branimo na vednostni podlogi, če je treba. Grof Wurmbland je bil v ta namen kar nalašč; vjel se je v past, iz katere mu ni bilo pomoči. Tu mož je namreč trdil, da nimamo nič literature, da je naš jezik le narečje, torej ne more biti deželni jezik. Olgovor je dobil na to jako dober, namreč ta, da je naš jezik že prej bil uveden v sodnije, da v slovenskem jeziku govoré slovenski poslanci v deželnem zboru, da je za tega delj tudi naš jezik deželni jezik, kakor vsak drugi, da je tedaj smešno metati ga mej narečja. Sploh se je celo še to povdarjalo, da je naš jezik več nego samo narečje.

Kako si je to treba razlagati, naj posnemo ljubenzjivi bralce iz naslednjih vrstic. Do zdaj je bila navada, da so politični in še drugi listi slovenski kar naravnost trdili, da je naš pisni jezik narečje. Seveda imo ni nič posebnega, značajnega, misli so navadno. Pojem, narečje in jezik je treba ločiti; ni vselej narečje to, kar pisni jezik. Ni ga na svetu naroda, kateri ne bi narečij imel; v literaturi je zaradi enote samo eno narečje za jezik vesoljnega naroda; poleg tega se tudi lahko razvija lokalna literatura, kar je seveda samo v prid enotnemu, literarnemu jeziku. Da nam bode stvar jasnejša, recimo, Nemci imajo več narečij, kar je tudi res; torej nemških narečij je več, ali nemški jezik je samo eden, to je pisni jezik. Tudi pri nas Slovencih, tako je ne tako v obili meri, ali vendar enako. Kakor nam zgodovina in jezikoslovstvo priča iz devetega stoletja, bili so že takrat ločeni vsi sedanji slovanski jeziki, ruski, poljski, češki, slovenski itd. Bili so jeziki za se. Tako si mislimo, da je tudi slovenski jezik bil enoten nekada, ali s časom, ko so se Slovenci naselili v predele, kjer še danes prebivajo, nastala so razna narečja. Saj tudi drugače ni moglo biti. Klima, dežela in mnogo tega še tako deluje na razvoj jezika, da se spreminja vsled teh pogojev. Slovenska narečja so že nededaj nastala, tako da imamo danes narečje kranjsko, štajersko, goriško itd. Odkar pa smo si ustvarili literaturo, napredovali smo do današnjega dne vsaj toliko, da smo si eno glavno narečje, in sicer kranjsko izvolili za podlogo pisnemu jeziku. Tako je bilo povsod, tako se je tudi moralo pri nas zgoditi. Slovenski jezik je tedaj, kakor ga danes pišemo, osnovan na podlogi enega narečja; iz drugih narečij slovenskih se jemlje samo to, kar se strinja z njegovim organizmom, kar pospešuje enoto.

Jaz bi tedaj bil za to, naj bi se ločili jeziki od narečja. Naš pisni, literarni jezik že zaradi tega ni narečje, ker naš narod tako nikjer ne govori, kakor pišemo. Naš pisni jezik je sad razuma in potrebe. Zakaj torej ne pravimo, da imamo jezik, a ne narečja? Srbi nikdar ne pravijo, da pišejo v srbskem narečju! Hrvati so v literaturo uveli hercegovinsko narečje, pa nikdar ne trdijo, da pišejo v narečju, ampak ponašajo se, da imajo hrvaški jezik. Edini Slovenci so na jugu tako skromni,**) da ne imenujejo svojega jezika, kakor zasluži, kar je do današnjega dne zaslužil vsled razvoja na slovstvenem polju. Dosegli smo vsaj nekoliko jezikovo enoto. Slovenski pisni jezik je organizem, kateri ima v sebi kot jezik ravno toliko prednosti, kolikor kateri koli jezik vsega sveta. Imenujmo ga torej s pravim imenom, ponosni bodimo nanj. Siromaki smo, slišali smo že mnogokrat; narodit smo, in naša literatura je literaturica, te glasove smo že mnogokrat slišali iz slovenske metropole. Srb bi tu rekel: kuku lele siromaku, kateri si sam očita siromastvo! Ali si s tem kaj pomagamo, če tožimo in zdihujemo, ali s tem netimo narodni ponos? Ni li dovolj, da nam drugi očitajo siromastvo, ker nas ne poznajo. V primeri z drugimi narodi smo lahko ponosni na literaturo, še bolj pa na slovenski jezik, ka-

**) Poleg skromnost jih zapeljuje tudi asociacija predstava pri sedanjih kulturnih narodih, ki vsled svojega pisnega jezika in velike literature krivo menijo, kakor da bi vsak pisni jezik morl imeti široko ljudsko podlogo. Ur.

teri je rešil naš narod in ohranil do današnjega dne, kateri je edini porok življenju našega naroda, brez njega je to, kar telo brez duše. Ti tedaj, ki si nas ustvaril kot listja in trave; mi, ki smo samo del tega plemenitega listja, ohrani nam še dolgo naš mili jezik slovenski.

Sprejem cesarjeviča Rudolfa v Trstu.

Trst se je praznično oblekel, da bi vredno počastil cesarjeviča Rudolfa ob prihodu s potovanja v jutrove dežele. V sredo zjutra ob 10. uri jadralo mu je naproti 5 ladij z veliko množico povabljenecv. Ko so se srečali na morji vspered Pirana, zadonela je cesarska pesem med navdušenim „ura!“

Potem pride na vrsto budnica Radeckega, in druga godba. V tem pa cesarjevič Rudolf pozdravlja na desno in levo s svoje ladje „Miramar“ in uknuže, da naj jadra ladja za hip bolj polagoma. Nepopisljiva radost je prevladala v tem momentu. Ko je cesarjevič došel v sredo ob 11/4 popoldne v Trst, odmeval je grom topov z ladij v luki in na tržaškem gradu. Na bregu pričakovali so visokega popotnika ces. namestnik, tržaški škof, mestni župan in vsi najvišji odličniki in dostojanstveniki. Ljudstvo pa na tisoče zbrano in nagnjeno ob bregu od mesta do Miramara je cesarjeviča pozdravljalo z največo navdušenostjo. „Živio“ in „Evviva“ ni bilo ne konca ne kraja. Cesarjevič bil je v uniformi podadmirala. Vse ladje so bile olepšane z zastavami, in hiše ob bregu kazale so vse drago lepoticje. Ko je cesarjevič došel v namestnikovo bivališče, sprejel je zadrugoma: duhovstvo tržaško, vojaške načelnike, mestno zastopništvo, kupčijsko zbornico, konsule, polit., šolske, sodnijske oblasti in druge gosposke.

Sprejel je potem tudi dež. zastop poknež. grofje Goriške in Gradiške, dež. zastop isterski, grofa Franca in Karola Coroninija in sprejel je tudi mnogo visokih aristokratov. Predstavilo se mu je tudi društvo gospá, kupčijska zbornica goriška, deputacije občinskih zastopov naše dežele; pol. društvo „Edinost“, društvo veterancev, delalsko podporno društvo slovensko; čitalnica slovenska, kat. trž. društvo in druga društva.

Ob 6. uri zvečer je bil potem obed na ladji „Miramar“, kamor je bil povabljen tudi ces. namestnik, mestni župan, podadmiral bar. Petz in še nekaj druge odlične gospose. Ob 8. uri se je poljal cesarjevič v odprti kočiji po mestu in je obiskal gledišče Politeama Rossetti, kjer je bilo vse svečano napravljeno njemu na čast. Na vhodu so se bili po obeh straneh postavili tržaški veterani. V gledišči, ki je bilo pronačeno, zagodla se je ces. pesem, in ljudstvo je zopet s klobuki, robci in navdušenimi klici pozdravljalo visokega gosta. Enako pozdravljanje se je ponavljalo ob odhodu pri 2. dejanji igre („il Barbieri“).

Dasi je deževalo, občá mestna razsvitljava je bila velikanska, in se je obnesla čudovito dobro. „Adria“, po kateri te črtice posnemljemo, pripoveduje, da so bile v svečavi poleg luke, ladij, trgov, ulic, javnih poslopj in bližnjih gričev — tudi privatne hiše. Da so razsvetili poslednje, bo nekterim Tržačanom gotovo — žal! Omeniti je, da je bilo razsvitljeno tudi magistratno poslopje. Ljudstvo je cesarjeviča po ulicah v gnječi očekavalo in mu povsod klicalo naproti: Viva! Mislimo pa, da je bilo tudi Slovanom dovoljeno, izraziti s živijo! svoje veselje.

Tržaško mesto je po takem v sredo pokazalo vesel obraz. Z u n a n j o s t je silila sklepati na občó zvestobo do cesarske hiše. Zunanost pa ni notranjost, in previdnost pri sklepanju počeva vse faktorje, tedaj tudi notranjost, ktera v Trstu v vseh delih ni taka, kakoršna bi morala biti.

Slovenci iz tržaške okolice so prihod cesarjevičev po svoje povelicali.

V okolici tržaški so napravili obilo kresov. Skednja je bila vsa razsvetljena in tudi razvaline starega grada sv. Servola z bengaličnim ognjem. Vse vile so bile razsvetljene. V četrtek je bila ploha močno

ali potisnil je Bog Srbiju — Slavenu orožje v roke, da udari in kazni krvoloča Turčina nečloveka za večstoletna doprinesena nečloveča dela.

Začetek naše kneževine je torj v Takovem. Od taistega časa praznuje se v celi Srbiji „Cvetna nedelja“, kakor največji narodni praznik. Od kneževine dvora pa do najmanjše kočice v oddaljeni „Pahluli“ vijajo se trobojne zastave. Danes je bila velika parada, potem Bogosluženje v gradu (festung), pri katerem so bila Njihova Visočanstva, prestolonaslednik, diplomatsko telo, ministri in sploh vse, kar je v državnih službi. Po Božji službi je prijem v dvoru. Po popoldne je v gradu narodno veselje (Volksfest), zvečer pa theater paré in osvetljenje. Vse ulice so polne sveta.

Včeraj je rešila skupština budget za 1881 l. in prejela zakon, da se premeni dosedanji ustav, ki je bil sprejet od velike skupštine 26. junija 1869 l. Zato bo se morala sklicati velika skupština i to najbrž v jesen. Potem se je odložilo dalje zasedanje do 4. maja po st. kal. Poslanci iz notranjosti šli so vsi domu.

Politični pregled.

Cesarjevič Rudolf je došel danes, kakor sme omenili drugod, iz jutrovih dežel zopet na Dunaj.

Državni zbor prične svoje delovanje zopet z dnem 28. t. m. Na dnevnem redu bo drž. proračun za letošnje leto. Povedali si bodo kako grenko in hudo pri tej debati.

Čehi se dobili svoje vseučilišče vsled cesarskega sklepa. Bo pa skupno z nemškimi oddelkom, ali vsaj imenovala se bosta oba dela s skupnim imenom tudi zanapr. „Carolo-Ferdinandea“. V filoz. in juridičnem oddelku začne češko predavanje s prih. okt. V primoženje se bosta, kakor je po pravici, delila nemški in češki oddelek. Nemški nacijonalci pa se jezé nad tem, in bi radi vse zase obdržali. Kakor nalašč je prišel ta ces. ukaz po znanem glasovanju gosp. zbornice o Lienb. predlogu. Min. Conrad se je pri Čehih utrdil, in takó morda še ostane.

Strossmajerjev zadnji pastirski list prelagajo v mnogo drugih svetovnih jezikov.

Na Dunaji bil je te dni kmečki shod, pa tudi v Gornji Avstriji; kmetje si hočejo sami pomagati. Ustavski se jezijo zaradi tega.

Povodenj na Ogerskem je mnogo škode naredila; Szegedin so obranili dozdej.

Erdeljski Rumuni se gibljejo za nove volitve, da bi napravili vsaj močnejšo opozicijo.

V Rumuniji je dalo ministerstvo ostavko. Bratiano naj bi sestavil drugo ministerstvo.

Na Laškem ostane staro ministerstvo, ker niso mogli drugega dobiti.

Na Nemškem so predložili Bismarcku prošnjo z 256.000 podpisov zoper Jude. Napravljajo se tudi za nove volitve, in Antisemiti agitujejo, da ne bi prišli taki napredujaki na vrh, ki Jude zagovarjajo.

Francozi niso še pričeli vojske v Tunisu, pa so napravljeni za njo.

Turčija in Grška niste prišli še do vojske. Te dni so zastopniki odločili novo mejo za Grško, in Grki bi se vdali, ako Evropa zagotovi, da Grška zasede brez prelivanja krvi zemljo v krogu nove meje. Na tem ako se ziblje zdaj mir in vojska.

Beaconsfield, prednik Gladstone-ov, je v Londonu umrl. Bil je rojen jud, in ostal je po duhu jud tudi v politiki. Bogat ni bil menda, pa kramaril je vedno tudi v visoki politiki. Slovonom je bil samo v nesrečo, ker je bil Rusom največji nasprotnik. Judje ga bodo poviševali v 9. nebo, ker je bil njih: ali človeštvo ga ne bo moglo slaviti.

Domache stvari.

Veliki teden in velikonočne praznike smo imeli, dasi ne solčno, pa vendar prijetno vreme. Zunaj je bilo videti veliko ljudstva, ki je marljivo se preskrbovalo z blagom za praznike. Cerkev goriškega mesta pa so bile tudi dobro obiskane. Zlasti je bila prvostolna cerkev dopoludne in popoldne (ob vsaki imenitni priliki vsa polna).

Lahi so imeli v veliki cerkvi cel post svojega pridigarja, kteremu so bili do konca zvesti poslušalci.

Na Veliko noč podelil je goriški nadškof papežev blagoslov. Kakor je tudi dopisnik „Novic“ poročal, naznanil se je ta blagoslov s spodbudo spred velikega oltarja tudi v slovenskem jeziku. Gledé na tukajšnje razmere je ljudstvo veselo tudi majhne pridobitve. Dop. „Novic“ sam je dal spoznati, da bi vtegnili še več doseči.

Na Veliko četrtek so se bili zbrali na povabilo g. Ant. Črtneta iz Tomaja župani od vseh krajev z Goriškega, in so se posvetovali, kakó bi najuspešniše postopali o pritožbah zaradi zemljiškega davka. Sklenili so odposlati prošnjo na gosposko zbornico, in so izvolili za osnovanje te prošnje poseben odbor, v katerem se nahajajo: prof. F. Coronini, pl. dr. Pajer, dr. Maurovich, Ant. Cerne in Jos. Devetak. Obilko prošnji je dal dež. glavar g. dr. Pajer. Prošnjo, katero prinaša danes „Soča“ kot prilogo, podpisujejo župani, in sicer za gradiščanski okraj v Gradiški na dan, kateri določí tamošnji župan g. pl. Zanuttig, polit. okraj goriški v ponedeljek ob 11. uri v dvorani dež. hiše, na Tominskem, Bovškem in Cerkljanskem pa v Tominu, Bovcu in Cerknem tisti dan, kateri se jim posebe določí.

To peticijo gosposke zbornice smo naprošeni priobčiti v prilogi denašnje „Soče“, dasi se ne vjemamo po vsem z njenim obsegom. Po našem menenju bi bilo boljše, da bi bil vsak okraj za se z ozirom na svoje posebne razmere petitionoval, če je to za potrebno spoznal. Kraševci, katerim je bila centralna komisija posebno milostna, bi bili morda brez take pritožbe opravili. Kunalci bi bili naglašali previs. cenjene svoje senožeti, Tominci planine in gozde ter razkrili vsaki svoje razmere.

Peticija je obrnjena deloma tudi proti sedanji vladi, dasi je ona le podedovala greh od svoje prednice, katera je gledé na uravnavo zemlj. davka gotovo največ zakrivila. Prejšnja vlada in ustavoverski poslanci so hoteli kmetu davke povišati, in je samo s svojimi pristaši potrosila 25 milj. gl. za uravnavo zemljišč; sedanja vlada se pa trudi kmetu po moči bremena zložiti in pravično razdeliti. Po vsem pa je dobro, da se odpošlje skupna peticija, ker v skupnosti ima več veljave. V prošnji naj bi se bile krivične razmere med posamnimi vceritvenimi okraji in pa cenitve na mejah sosednjih dežel razločno in dobro povdarjale, da bi se krivice za gorate naše kraje laže spoznale in pripoznale. Morda je še čas, da se taki popravki pritaknejo v že osnovano, pa ne še podpisano peticijo, ki je stilizovana tudi proti državnoborski večini!

Tudi je opomniti, da je bila vlada poslala 4. tedaj za vsak vceritveni okraj po enega poročevalca, ki so 3 mesece enako po eni šabloni vse izdelovali.

Na vsckako pa je prav, da beró župani peticijo, katera zadeva najvitalniše dež. interese, da bodo vedeli kaj podpisujejo.

Skušnja na slovenskem oddelku kmetijske šole vršila se je iz teoretičnih nauk od 9. ure do popoldne na Veliko četrtek. Postušat je bil prišel tudi deželni glavar, pl. dr. Pajer in dež. odbornik g. Gasser. Navzočih je bilo tudi par kmečkih mož in par drugih gospodov. Vsak dijak dobil je prašanja iz živinoreje, vinoreje, poljedelstva, in vsak je moral nekako pokazati, kakó se delajo gospodarski zapisniki za stroške in dohodke, za duinarje itd. Za poslednji del videli smo vadne knjižice, v kterih se dijaki urijo.

Dijaki so neprestrašeno, krepko odgovarjali. Videlo se jim je, da so se pridno učili; noben ni zaostal v odgovoru. Gradivo so si povsem prisvojili, takó da so vsako prašanje kar naglomo razvili na potrebne strani.

Kar nas je najbolj veseilo, je bilo to, da so fantje z razumom odgovarjali in pojašnjevali vzroke in razloge, naj se jim je prašanje zasukalo in zavilo, kakor si bode. Spoznati je bilo, da slepe mehaničnosti v tej šoli ni nahajati. Vsak je s prepričanjem in prepričevalno odgovarjal. Nekterim se je spoznalo še domače narčeje tudi v oblikah jezika; drugim pa se je jezik že lepo ugladil, ne samo gledé na tehnične izraze, ktere vsi enako gladko izgovarjajo in radijo.

Popoldne izvrševala se je preskušnja na kmetijskem zemljišči, katero je odločno kmetijski šoli za Slovence, nasproti staremu pokopališču goriškemu. Došlo je bilo več gospode; vmes strokovnjaki, in tudi z Dunaja. Na imenovanem zemljišču so razni oddelki s sadunosnim drevjem, z vinogradi, sočivjem, žitom itd. Dijaki so obdelovali zemljo pričo gostov. Hoditi so morali zdaj na razna mesta in odgovarjati, kakó se to in ono sadi, obdeluje in goji. Gospodje izvedenci so dajali zvita prašanja, in dijaki so odgovarjali tudi na nepričakovane nadrobnosti. V zadregi niso bili nikjer, ker so do korenine in racionarno podučeni, in ker se morajo vsak dan uriti praktično na polji in takó vsak nauk dejansko izvrševati.

Gospoda je šla po preskušnji v klet in se prepričala o dobroti raznih vin, ktera so se zglestala na kmetijski šoli. Takó imenovane „briske rebule“ pa gospoda ni mogla prehvaliti. Ogladali so si tudi razna plemena goveje živine in konečno se zadovoljno poslovili, ker so zares se prepričali o koristih kmetijske šole, o napredku dijakov in zglednih napravah na kmetijskem zemljišču, katero je po obči sodbi podobno bolj lepemu vrtu, nego polju.

Edino, nad čemur so se spodtikali, je slabo stanje poslopja za slovenski oddelek. Čudno je res, da ni še dobila kmetijska slov. šola novega uje vrednega poposlopja, da si je za zidanje že daljša odločena primerna vsota.

Mislil bi človek skoro, da se slovenski oddelek, ker je drugače vse drugo v redu in na pravi poti, kakor da bi se mu ne privoščilo tudi spodobno podstrelje. Vendar smo slišali od zanesljive strani, da se delajo priprave za poslopje tudi slovenskega oddelka.

Pisec teh vrstic ni strokovnjak v kmetijstvu; ali kar je videl in slišal 14. t. m. na kmetijski šoli, ga je zadovoljilo in osrečilo, da imajo Slovenci na Goriškem tak zavod. Naj se ga oprimejo, in naj jim pomaga po svoje do boljšega stanja!

Karol pl. Kaysersheimb, generalmajor in načelnik 13. brigadi, umrl je tukaj v 56. letu svoje starosti.

Občinski zastop sežanski je sklenil obhajati dan poroke cesarjeviča Rudolfa z olepšavo trga, streljanjem iz topičev, nabivanjem (zvonov) in godbo. Voščila pa izročé c. kr. okr. glavarju. Popoldne bo banket, zvečer pa razsvitljava trga in umetni ognji.

V Tomaji bodo isti dan goreli kresovi po vseh gričih, in topiči bodo streljali.

V vsem sežanskem okraji hočejo občine veseli praznik svečano obhajati s peto sv. mašo s streljanjem in kresovi.

Poroka cesarjeviča Rudolfa se bo dne 10. maja praznovala v Čepovanu po sledečem redu: I. Zjutraj ob 8. uri slovesna služba božja za urade, šole, občinstvo. II. Zvečer ob 7. uri slavnostno zborovanje katoliško-politiške čitalnice. III. Odprta veselica. IV. Zažiganje umetnih ognjev in Kres. Odbor kat. pol. čitalnice v Čepovanu.

Veteransko društvo v Trstu si blagoslovi lastno zastavo 1. maja. Misljijo napraviti enako velik praznik, kakoršen je bil lanskega leta v Gorici. Ljubljansko veteransko društvo bo sprejeto z godbo: „Naprej zastava Slave“. Goriški veteranci odpošljejo tudi svojo deputacijo, v kateri bo mnogo odličnikov.

Tržaški „Indip.“ je bil v sredo konfiskovan zaradi sestavka „Arrivo“. Menda pomenja ta „arrivo“ prihod cesarjeviča v Trst. Včeraj pa ni imel ta „Ind.“ ene besedice za pozdrav cesarjeviča, in ni povedal, kakó se je ljudstvo obnašalo in shajalo!

Učit. društvo za sežansko — komenski okraj bode zborovalo dne 5. maja t. l. (četrtek) ob 10. uri predpol. v Sežani se sledečim dnevnim redom: I. Pozdrav g. predsednika Ant. Lebana. II. Verifikovanje zapisnika minule učit. konference. — III. Zgodovina v narodnej šoli govori gosp. Kanté, učitelj v Sežani. IV. O izgovorjanji „l“ in „v“ v narodnej šoli: gov. g. Vrtovec, učitelj o Dolini. V. So li premije koristen pomoček pri odgoji šols. mladine? govori g. Vodopivec, c. kr. okr. š. nadzornik. VI. Kako naj se spisuje tednik? govori g. Anton Leban, nadučitelj v Komnu. VII. Predlogi. — K obilnej udeležitvi vljudno vabi. Odbor.

Dopis z Dunaja „Novicam“ praša gledé na poroko cesarjevičovo: „Ali ne bo deputacije slovenskih kmečkih županov na Kranjskem v narodnih nošah?“ Enako bi mi prašali slovenske župane na Primorskem.

Baron Schwegel, sekcijski načelnik, rojen Slovenec, ki pa že dalj časa ali nikoli ni mislil na slovensko politiko, dejan je namesto na ministerski stol, kakor je želel, definitivno v pokoj. Imeniten gospod je bil; pa slava se mu ne povečuje več!

Novi koroški škof ne zna slovenski. Faktum je žalosten; pa zdihovanja in jeza nam nič ne pomaga. Minister bogočastja, bar. Conrad menda misli, da 130.000 koroških Slovencev ne potrebuje višega pastirja, ki bi jih umel.

Prof. Einspieler ne pojde z deputacijo k cesarju, kakor je bilo naznanjeno po časnikih. Tedaj so se nam želje pomnožile za en pium desiderium.

Delalsko podporno društvo v Trstu imelo je 10. t. m. občni zbor. Zdej ima nad 2800 gl. vsega premoženja. Podpore je podelilo svojim udom skoro v 1 letu 500 gl. Občni zbor je sklenil osnovati tudi ženski oddelek, v katerem bodo tedaj tudi Slovence živiale dobrote društva. Društvo je dobilo g. J. Dolinarja za stalnega svojega uradnika, ki bo uradoval vsak dan od 10. ure zj. do 1. ure popoldne. Želimo, da bi razširjeno delovanje imelo srečne uspehe brez notranjih preprirov, kolikor bolj proti nevarnosti, da druga neslovaška društva odtegujejo slovenske delalce v Trstu.

V Ljubljani so Slovincem priporočeni za mestne volitve 25., 26. in 27. t. m. naslednji kandidati: za III. razred: Dr. Karol Bleiweis, Vaso Petrič, Petra F., Gorišič F. in Stupica Ignacij; za II. r. Potočnik F., Graselli P., Bajer Al. in Klementič Ferd.; za I. Fortuna F. in dr. Mošé Alf. Naj bi srečno zmagali vsi.

Zadrski nadškof Maupas je obhajal ta teden 25 letnico svojega pastirstva. Naš cesar mu je poslal lastnoročno voščilno pismo in z zahvalo za vedno skazano zvestobo in patrijotsko delovanje.

V Zadru je podaril cesarjevič Rudolf ob svojem prihodu iz jutrovnih dežel 200 gl. za uboge.

Dramatično društvo razpisalo je leta 1871. darila za dve igri slovenski. Sedaj je pa sl. deželni odbor kranjski izročil dramatičnemu društvu rokopišov, katerih pisatelji se do sedaj še niso za-nje oglašili. Med igrama ste: „Zeta carja Lazarja“, žaloigra v 5 dejanjih, spisal Josip Klenič, in „Veronika deseniška“, žaloigra v 5 dejanjih, spisal Tone Turkuš, prisojeni častni nagradi, in sicer prvi 80 gl., drugi pa 30 gl.; ker pa bivališče gg. pisateljev ni znano in se jim niso mogli novci izplačati, prosijo jih odbor dramatičnega društva, naj blagovolitno naznaniti svoji adresi.

Slovstvo.

„Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski“. Pod tem naslovom napoveduje „Učit. Tovariš“ novo knjižico, katera pride te dni na Dunaji na svitlo, v slavo poroke cesarjeviča Rudolfa, in jo je spisal gosp. učitelj Iv. Tomšič. Ozaljšana je z lepima podoboma cesarjeviča Rudolfa in njegove neveste princesinje Stefanije ter je namenjena šolski mladini. Cena knjižici je 10 krajcarjev.

Pesmi na slavo cesarjevičeve poroke je prof. Nedved zložil dvoje napevov, ki ju je v prilogi prinesel „Učit. Tovariš“ v svojem zadnjem listu. Posebni ponatisi te pesmi se dobivajo v Ljubljani pri Milicu po 3 kr. izt., 10 izt. 25 kr., 100 izt. gl. 2.25.

„Zgodovina slovenskega slovstva“ spisal in založil Iulij plem. Kleinmayr, v Kopru; natisnila družba sv. Mohora v Celovcu, 1881. se imenuje zavedajočim se Slovencem namenjena knjiga, ktera se je ravnokar donatila. Obsega 226 strani in sicer do 45. strani zadeve staroslovenskega slovstva in od str. 45. — 226. novoslovensko slovstvo do leta 1881.

Knjiga se dobi naslovom: Iulij plem. Kleinmayr, c. k. profesor Capodistria proti poštni nakaznici (Postanweisung) franco à 1 gl. 20 ukr. Ako kdo več iztisov naroči (vsaj deset), se zniža cena, posebno gg. učiteljem, dijakom srednjih šol, učiteljsk. pripravnikom à jeden gold. Naroči se lahko tudi (z zneskom vred) pri tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu. Na naročbo tega dela, ki je zahtevalo mnogo truda in veliko, vljudno vabi: spisovatelj.

PRISRČNO ZAHVALO

izrekam podpisani vsej gospodi, ktera je v tako obilnem številu skazalo poslednjo čast moji ranjci predragi soprogi

JOZEFI URBANČIČ,

rojeni Gabersčik,

o njenem pokopu v soboto 16. aprila.

Bodi vsem priporočena v blag spomin.
V Bazoviči, 17. aprila 1881.

MIHA URBANČIČ,
soprog.

Velika zaloga

vsakovrstnih

oblačil za gospode in gospé,

naj obilniše zbirke, dobrega blaga in krasne izdelave pri

IG. STEINER-JU V GORICI.
poleg škofjske palače.

Prodaja vin

80ega gl. 12 — 79ega gl. 14, — 75ega gl. 20. Pravo tropinsko žganje gl. 32 za 100 litrov ponuja po železnici od Ptujja naprej

Jos. Kravagna
v Ptujju na Štajerskem.

Henrik Nestlé-jev redilni prah za otroke.

Velik častni diplom.

Zlata MEDALJA ob raznih razstavah. Veliko SPRICJEVAL in zdrav. avtoritet. Tovarliška znamenja.

Najpopolnša hrana za dojenca in slabe otroke.

ZALOGA V GORICI

G. Cristofoletti lekarnik, A. pl. Gironcoli in v vseh lekarnah pokrajinskih.

Svarilo.

Pravi samo, ako imajo po krovu škatljice taka znamenja, kakoršna so videti na levi.
NB. Pri nepravih škatljicah na znamenji pokrovovem ni lastnoročnega podpisa F. Berlyak-a.

Hiša na prodaj.

V Solkanu tik erarske ceste je na prodaj nova hiša (štev. 223.) z vrtom in podzemeljsko kletjo. Cena in drugi pogoji se pozvedó pri lastniku

Jožefu Boltarji.

Vznemirjajoča bolezen,

ki se nahaja

med ljudstvom raznih stanov.

Bolezen pričanja z nerodnostmi v želodcu; ako pa jo preziramo, polasti se celega života ravno tako, kakor obisti, jeter in vseh prebavljajnih delov, vzrokuje revno življenje, in edino smrt nas resi takih bolečin. Bolezni sami bolniki dostikrat ne spoznajo. Ako se pa bolnik sam prasa, potem mu je mogoče klepati, kje in kako bolezen ima.

Prasanje: ali imam bolečine, tiskanje, težko sapo po jedi? Ali se težko počutim in ali se mi dela pri tem omotica? Ali zrumenim pod očmi? Ali nimam debelih siln na jeziku, pod nebom in na zobeh, ko se zbudim, in ali nimam tedaj slabih ust? Ali me ne boli po straneh in v hrbtu? Ali ni desna stran taka, kakor da bi se povečevala jetra? Ali me ne prime utrudnost ali pa omotica, ako se ravno postavim? Ali niso odtoki obisti malo ali močno barvani, tako, da ostane nekaj na dnu, ako se pusté dalj časa v posodi? Ali se ne napne trebuh po jedi vsled prebavljanja? Ali ne utriplje pogosto tudi srce? Ali se ne kažejo vetrovi, ali nam noče biti hudó? Ali nam po večkrat ne trka silno srce? Ta razna znamenja se ne prikažejo nakrat, pa posamična mučijo bolnika nekoliko časa, in pričajo, da pride kmalu huda bolezen.

Kdor to bolezen dalj časa prezira naleze si suh kašelj, in mu prihaja hudó. Čez dalj časa naredi se suha koža z umazano, rjavo barvo; noge in roke dobé mrzel pot. Brž ko hujše obolé obisti in jetra, bolečine, in navadno zdravljenje je proti tem mučnim bolečinam brezuspešno.

Važno je torej, da se ta bolezen hitro in ročno ozdravlja brž pri nastanku, kar se doseže z nekoliko zdravilom, katero je pravi pomoček za popolno o-

stranjenje bolezní, da se dober tek povrne in da dobé prebavljajni deli zopet prejšnjo in pravo moč. — Bolezen se imenuje: „jetrna bolečina“, in pravi in najgotoviji pomoček je: „Shäker-Extrakt“, nek izveček, napravljen iz rastlin, izdelan v Ameriki za lastnika A. J. White-ja v Novem Yorku, Londonu, Frankfurtu a. M. Ta lek uniči naravnost vzrok bolezní in jo odpravi s cela iz vsega života.

Zaloga za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Istrijo. CELJE: Jos. Kupferschmid, Baumbach-ovi dediči, A. Marek; DEUTSCH-LANDSBERG: Henr. Müller; GORICA: J. Cristofoletti; GRADEC: Fr. X. Gschihay, lekarna „zur St. Anna“, Münzgraben; CELOVEC: Pet. Birnbacher, Jos. Nussbaumer; LJUBLJANA: Jul. v. Trukóczy; LIPNICA: Othm. Russheim; MARBURG: Jos. Noss, W. König; RADOVLJICA: A. Roblek; BELAK: Kumpf's Erben; ADMONT: G. Scherl; ROTTENMANN: F. X. Illing; HERMAGOR: Jos. Richter; NOVOMESTO: Dom. Rizzoli; KAMNIK: J. Močnik; TARVCI: Joh. Siegel; TRST: Farmacisti al Camello 25 Corso: G. Foraboschi; Farmacia Piazza Grande: Paolo Rona; ZADER: lek. Androvic.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

neslanja se večjim delom na čiščenje in snaženje sokrovice in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rosov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse teško prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kisto riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zasinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gl., pol sklenice 50. kr. Na stotino pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote, Spricjevalo.

Že blizu 20 let boleham na zlati žili, v želodcu, na dihanju in vsled tega trpim na zasinjenosti, zaprtji in drugih boleznih. V tej voliki stiski rabim sem nekaj časa „dr. Roza življenski balzam“ g. lekarja Fragner-ja v Pragi, in ta balzam mi je zelo pomagal, zaradi česar ga bolehnemu človeštvu ne moram dovolj priporočati; konečno opomnim tudi, da je zelo trpela moja hči na bledici in na krvi, s življenskim balzantom pa se je ozdravila popolnem. To potrjujem po dolžnosti in kakor zahteva resnica.

Dr. pl. Sturtenwant,

Bad Giebichenstein bei Halle a. S., Provinz Sachsen.

SVARJENJE!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarno B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so sahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3

V GORICI: G. Cristofoletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar. V OGLEDI: Damaso d'Elia, V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar J. Serravallo. V ZAGREBU: Sigm. Mitlbach, lekarničar.

Vse lekarnice in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnemejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanjih, pri zlezah, oteklinah, pri izmaščeanji, pri morski (mrtvi) kosti, zoper revmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, rokah, v ledji, ce si kdo nogo spahne, zoper kurje očesa in potne noge, pri razpokanih rokah, zoper lisaje, zoper oteklino po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper rak in vneto kožo, ni boljčega zdravila, ko to mazilo.

Raba je priprasta; mazilo (zarba) se namaže na platneni robec in se pritiska na bolno stran. Čez 4—6—8—12 ur se naredi nov flaster. — Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vso ognjico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga, in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna ognjica ven potegnjena. — Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snetom (Crum prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo potiši. — Odprte in tekoče rane se morajo prej z mlačno vodo vmiti, potem se lo se mazilo nanje prilepi.

Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.